

Hvad er sportsret?

I hate all sports as rabidly as a person who likes sports hates common sense.

Henry Louis Mencken (1880-1956).

1. Gældende sportsret

Gældende sportsret kan beskrives som de retsregler og juridiske argumentationsmønstre, der for tiden må forventes at nyde anerkendelse hos de institutioner i Danmark og i udlandet, der afgør sportsretlige tvister.

Gældende sportsret kan udledes af de love, regler og vedtægter, samt den judicielle praksis, der regulerer sportsudøvelse og deltagere i den relevante sport. De relevante regler er dels *lex sportiva*, dvs. de regler og den tilhørende praksis, sportens organisationer og retsinstanser har fastsat, dels *almindelige retsregler*.

Der findes ikke en samlet, dansk lovgivning for sportens forhold. Der findes faktisk (næsten) ingen lovregulering af konkurrencesport. Idrættens organisationer har heller ikke – eller kun sporadisk – udarbejdet fælles regler, der gælder for alle sportsgrene. Sportsrettens kilder skal derfor søges flere steder.

Opgaven kompliceres af, at reglerne i vidt omfang er internationale, sådan at flere af de principper, der kan anvendes i danske tvister, skal udledes af udenlandske regler eller afgørelser, uden der er sikkerhed for, at den underliggende baggrundsret er den samme som i Danmark. Udenlandsk praksis kan ofte – men ikke ukritisk – anvendes i en sag i Danmark.

I det følgende fokuserer vi på gældende, dansk sportsret. Udgangspunktet for løsningen af idrætsretlige tvister, der udspringer af konkurrencereglerne eller disciplinærreglerne, er altid en almindelig læsning af det pågældende specialforbunds love, reglementer og vedtægter. Er reglerne uklare eller ufuldstændige, kan almindelige principper for *lovfortolkning* (bestemmelse af ”lovens” formål, eventuel vejledning i forarbejderne m.v.) bruges.

Tilsvarende afhænger løsningen af en kontraktretlig tvist i idrættens verden først og fremmest af parternes aftale og fortolkningen af denne. Dertil kommer de eventuelle regulativer eller vilkår, der er fastsat af det relevante specialforbund, og som har betydning for parternes kontraktforhold.

2. Lex sportiva

2.1 Konkurrencereglerne

Lex sportiva omfatter først og fremmest konkurrencereglerne. Disse regler sætter rammerne om en idrætskonkurrence. De består af *generelle regler*, der gælder for alle idrætsgrene, navnlig dopingreglerne¹ og reglerne om matchfixing (forbud mod manipulation af idrætskonkurrencer, regler om anden uetisk adfærd)², jf. nærmere nedenfor i kapitel 5 og 6.

De består desuden af *specielle regler* for de enkelte sportsgrene (betingelser for deltagelse i og afvikling af konkurrencer). De 62 forskellige specialforbund under DIF har hver for sig en række konkurrenceregler, der skal sikre sportslig retfærdig, ærlig og lige konkurrence i de forskellige idrætsgrene. Disse regler sætter rammen for en turnering, en særlig konkurrence, et løb eller et stævne. Konkurrencereglerne regulerer også, hvem der kan stille op i de forskellige konkurrencer, atleternes redskaber og udstyr, og muligheden for at efterprøve afgørelser, der er truffet af dommeren ”på banen”. Se nærmere nedenfor i kapitel 7.

2.2 Disciplinærregler

De specielle konkurrenceregler suppleres af regler om disciplinære forhold, der også er forskellige fra sportsgren til sportsgren (om end der er mange fælles træk). Disciplinærsagerne regulerer også afviklingen af

-
1. Dansk idræt har to regelsæt om bekæmpelse af doping: De Nationale Antidopingregler, der regulerer konkurrenceidræt, og Motionsdopingreglementet, der gælder for motionister m.v. under DIF, DGI og Firmaidrætten. Ved siden af idrættens regler findes dopingloven, der indeholder almindelige, offentligtretlige regler om forbud mod handel m.v. med dopingmidler, der gælder i hele samfundet, også for deltagere i eliteidræt og motionsidræt, se nærmere i kapitel 5.
  2. Idrættens regler om forbud mod manipulation af idrætskonkurrencer, matchfixing og anden uetisk adfærd, findes i DIF's lovregulativ VIII. Også i denne relation har staten fastsat regler, der regulerer det samme område. Disse regler findes i straffeloven og i lov om integritet i idrætten, jf. nærmere kapitel 6.

konkurrencer. Det sker ved at give hjemmel til at sanktionere usportslig optræden eller en anden, uønsket adfærd hos en idrætsudøver eller en klub, før, under og efter konkurrence.

Som en del af disciplinærreglerne gælder regler om *sikkerhed og orden* omkring sportskonkurrencen og andre disciplinære forhold hos arrangøren af en konkurrence. Se nærmere nedenfor i kapitel 8.

Hvis den samme konkurrence- eller disciplinærregel er gældende i mindst to specialforbund under DIF, kan det overvejes, om der er tale om en *almindelig, sportsretlig regel*, der i mangel af andre regler også kan anvendes i andre specialforbund. Dette er nærmere omtalt nedenfor i kapitel 7 og 8.

2.3 Klubregler

Til forskel fra konkurrencereglerne og disciplinærreglerne fastsætter *klubreglernelforeningsreglerne* de interne forhold i de sportsklubber, der deltager i konkurrencer, f.eks. regler om valg af bestyrelse, afholdelse af generalforsamling m.v. Disse regler kan i mangel af vedtægter m.v. udledes af dansk foreningsret, idet der næppe er væsentlige grunde til at antage, at reglerne for sportsklubber principielt er anderledes end for andre foreninger³.

Tvister om fortolkning af klubreglerne kan som udgangspunkt ikke prøves i det idrætsretlige system, idet de har *privatretlig* karakter. De forskellige ordensudvalg – og i sidste ende DIF's Appelinstant – er dog kompetente til at behandle sager om *eksklusion* fra sportsforeninger, fordi disse sager vedrører et idrætsretligt spørgsmål (adgangen til at deltage i organiseret sport).

2.4 Spilleregler

Endelig fastsætter *spillereglerne* i de enkelte idrætsgrene de nærmere rammer for udøvelsen af sporten, f.eks. hvor mange spillere, der må være på hvert hold i en fodboldkamp, og hvornår en fodboldspiller er offside. Disse regler administreres af dommeren i sportskonkurrencen og er som absolut hovedregel ikke omfattet af det appelsystem, der gælder for konkurrencereglerne. Kun i helt særlige tilfælde kan et ordensudvalg,

---

3. En række interne forhold i idrætsklubber er reguleret i vedtægter for klubben/foreningen, mens de samme forhold i professionel sport kan være reguleret i spillerkontrakten. En professionel idrætsudøver er som udgangspunkt forpligtet til at være medlem af den klub, den pågældende "hører til", jf. nedenfor i kapitel 10.

f.eks. DBU's disciplinærinstans, træffe afgørelser om hændelser på spillepladsen i selve spillet. Det gælder, selv om dommerens afgørelse har været kampafgørende og notorisk forkert⁴.

Spillereglerne i den organiserede sport er som udgangspunkt internationale regler, der er oversat til dansk og implementeret i dansk idræt. Det forekommer, at der er forskelle på reglerne fra land til land, eller forskelle på reglerne for amatører og professionelle (f.eks. størrelsen på en bane i ishockey eller placeringen af kurven i basketball). Men der er ikke afgørende forskelle. Når det tidligere er forekommet, er den pågældende sportsgren på et tidspunkt udskilt fra den oprindelige, sådan som det f.eks. er sket med baseball og softball, og med rugby og amerikansk fodbold.

Det beror på tradition og sædvane i de respektive specialforbund, hvem der fastsætter spillereglerne, og hvordan det foregår. F.eks. fastsættes de internationale regler i golfporten af bestyrelsen for golfklubben i St. Andrews⁵, Marylebone Cricket Club i London har copyright på cricket-reglerne⁶, mens fodboldloven fastsættes af IFAB, der siden 1886 har bestemt, hvordan fodbold skal spilles⁷.

3. Sportsrettens internationale karakter

3.1 Nationale og internationale regler

Det er fælles for konkurrence- og disciplinærreglerne, at de på samme måde som spillereglerne er internationale, sådan at forstå, at de danske regler i vidt omfang er afstemt efter internationale regler. Dette gælder også for konkurrencereglerne i de enkelte sportsgrene, hvor de nationale regler i praksis vil være afstemt med de regler, det relevante internationale specialforbund eller IOC har fastsat. Dette gælder dog ikke undtagelsesfrit, og der findes en række eksempler på, at nationale, danske

---

4. Se nærmere nedenfor i kapitel 7,2. Hovedreglen er, at afgørelser om anvendelsen af spillereglerne, undertiden kaldet "*lex ludica*", der er truffet af på "*field of play*", ikke kan revideres af idrættens ordensudvalg eller af CAS, medmindre der er særlig hjemmel for det, eller dommerens afgørelse er helt vilkårlig eller truffet i ond tro.

5. The Royal and Ancient Golf Club of St Andrews (ofte forkortet R&A) fastsætter og fortolker golfreglerne (undtagen for USA og Mexico).

6. MCC ejer Lords's Cricket Ground i London og har siden 1788 udarbejdet reglerne i det ædle spil, dog på det seneste sammen med det internationale forbund, ICC.

7. IFAB – International Football Association Board – består af de fire britiske fodboldforbund og (siden 1904) FIFA. Hvert britisk forbund har én stemme, FIFA har 4 stemmer, og til ændring af reglerne kræves mindst 6 stemmer. Det betyder, at FIFA skal samtykke i regelændringer, men at FIFA ikke alene kan ændre reglerne - der skal to forbund med.

regler afviger fra de internationale regler og retsprincipper, der f.eks. udtrykkes af CAS.

Det afhænger af indholdet af og fortolkningen af de regler, de respektive internationale specialforbund har vedtaget, om et nationalt forbund kan gå enegang og fastsætte andre regler i konflikt med den internationale regel. Der gælder ikke et almindeligt princip om, at de internationale regler er ”trin højere” og ikke kan fraviges nationalt. Det betyder, at en idrætsudøver i en dansk sag som udgangspunkt ikke kan påberåbe sig en international regel, der afviger fra den danske, hvis det er mere fordelagtigt for ham/hende, medmindre en fortolkning af de to regelsæt tilsiger det modsatte resultat⁸.

I flere sportsgrene har det internationale specialforbund forbeholdt sig ret til at fastsætte regler med bindende virkning for de kontinentale og nationale forbund. En sådan ret er blevet udfordret af nationale forbund ved flere lejligheder. Dette skete senest ved **CAS 2018/A/5888**, hvor en række fodboldklubber i Uruguay anlagde sag ved CAS i anledning af en længere fejde mellem FIFA og fodboldforbundet i Uruguay. FIFA havde bestemt, at forbundet skulle ændre sine love på en sådan måde, at de kom i overensstemmelse med de internationale transferregler – og at der blev gennemført demokratiske og transparente valg til ledelsen⁹. Forbundet undlod imidlertid at rette ind og saboterede processen gennem flere år, indtil FIFA mistede tålmodigheden og brugte en sjældent anvendt bestemmelse, hvorefter FIFA kan afsætte ledelsen i et nationalt forbund og erstatte den med en ”*Normalisation Committee*”, dvs. en midlertidig ledelse, der kan gennemføre de krævede ændringer. Flertallet i CAS godkendte, at der havde foreligget så ekstraordinære omstændigheder, at denne beslutning var saglig. CAS anerkendte en forenings (FIFA’s) ret til at fastsætte egne regler om f.eks. uenigheder mellem medlemmer, og at håndhæve disse regler inden for de rammer, der er fastsat i almindelig (schweizisk) foreningsret.

For et regelsæt som de Nationale Antidopingregler, der i princippet er en oversættelse af de internationale regler i WADA-koden, gælder det, at en mistænkt i en dansk sag kun kan påberåbe sig de nationale regler, hvis der er uoverensstemmelse mellem de to regelsæt, idet WADA-koden ikke har forrang for det danske regelsæt.

-
8. I visse tilfælde har et nationalt forbund pligt til at indføre en regel fra et internationalt forbund i sine love eller vedtægter. DBU har f.eks. pligt til at inkorporere dele af FIFA’s transfer-regler ”Regulations for the Status and Transfer of Players” (RSTP) ordret, jf. nærmere nedenfor i kapitel 10, 11 og 12.
  9. De nationale transferregler i Uruguay, der bl.a. gav klubberne afgørende indflydelse på forlængelser af kontrakter mod spillerens vilje, blev i 2006 underkendt af CAS i en principiel afgørelse (”den sydamerikanske Bosman-dom”, CAS 2005/A/983 og 984), se om denne problemstilling nedenfor i kapitel 12.

Det er derimod nærliggende, at en national regel, der er *uklar*, vil blive fortolket i overensstemmelse med den internationale regel. Tilsvarende kan en international regel anvendes til at *udfylde* de nationale regler, hvis der er et hul i reglerne på det relevante punkt. Det gælder i hvert fald, hvis den internationale regel tilbyder en løsning på konflikten, der ikke er i modstrid med de grundlæggende principper, der må antages at gælde for danske konkurrenceregler.

Reglerne i det olympiske charter er – som omtalt ovenfor i kapitel 2 – i nogle henseender udtryk for almindelige, sportsretlige regler, men dette gælder ikke undtagelsesfrit, og charteret er ikke udtryk for en sædvane, der gælder over eller ved siden af idrætsforbundenes regler.

CAS 2019/A/6330; Sara Castillo Martínez vs World Skate: Klageren Sara Martínez havde både spansk og brasiliansk statsborgerskab. Hun deltog i juni 2018 i de spanske mesterskaber i kunst-rulleskøjteløb, hvor hun blev nr. 3. Denne placering ville normalt give hende adgang til at deltage i verdensmesterskaberne for det spanske hold, men idrætsforbundet RFEP udtog hende ikke. I november 2018 bad Martínez forbundet om at overdrage hendes medlemsbevis til idrætsforbundet i Brasilien. Dette skete, men det spanske forbund sendte samtidig en kopi af bestemmelsen i det olympiske charter, artikel 41, for at gøre hende opmærksom på, at hun efter denne regel i 3 år, regnet fra juni 2018, var afskåret fra at deltage i internationale mesterskaber for Brasilien. Hverken det spanske forbunds regler eller det internationale forbunds (World Skate) regler indeholdt en regel om karenstid vedr. skift af nationalitet, men forbundet gjorde gældende, at artikel 41 var udtryk for en almindelig, sportsretlig regel. Desuden vedtog World Skate på sin kongres den 3. juli 2019 en regel, hvorefter artikel 41 var gældende for medlemmer af forbundet. Martínez blev således forhindret i at stille op ved VM for Brasilien, og klagede til CAS. Det fremgår af afgørelsen fra CAS, at World Skate ikke med rette kunne vedtage en regel med tilbagevirkende kraft, der forhindrede Martínez i at repræsentere Brasilien. Det olympiske Charter, artikel 41, var ikke en almindelig regel, der kunne påberåbes som hjemmel til at spærre idrætsudøveren. Som følge heraf fik Martínez adgang til at deltage i VM i juli 2019 som repræsentant for Brasilien. Det bemærkes, at World Skate ikke er et olympisk forbund, men det fremgår af præmisserne, at dette ikke var afgørende for resultatet.

3.2 Anvendelse af praksis fra CAS i danske sager

De forskellige instanser i det idrætsretlige system respekterer hinanden og inspirerer hinanden over landegrænserne. Det er helt naturligt, at de hver især også skeler til den praksis, der kan være dannet i internationale appelinstanter og i CAS på forskellige retsområder. Dette gælder ikke mindst vedr. doping, matchfixing og (delvist) inden for de specielle konkurrence- og disciplinærregler. DIF's Appelinstantans føler sig

formentlig ikke direkte forpligtet af en praksis, der er dannet i CAS¹⁰. I kraft af den autoritet, der er skabt om arbejdet i CAS, og under hensyn til det ønskelige i fasthed og ensartethed i retsanvendelsen, må det imidlertid forventes, at praksis fra CAS alt andet lige vil blive opfattet som et relevant fortolkningsbidrag i en dansk sag.

Ved afgørelsen af en sag vil CAS – på samme måde som DIF's Appelinstans – tage udgangspunkt i en naturlig, sproglig forståelse af de regler, der har betydning for afgørelsen af tvisten¹¹. Ved fortolkning af reglerne vil CAS benytte anerkendte fortolkningsprincipper fra international ret samt de fortolkningsregler, der gælder i *schweizisk* ret. Der er imidlertid ikke tale om fundamentalt anderledes regler i forhold til danske:

Se f.eks. **CAS ad hoc Division (OG Sochi) 14/004 & 005**: “*Under Swiss law, the interpretation of statutes has to be rather objective and always to start with the wording of the rule. The adjudicating body will have to consider the meaning of the rule, looking at the language used, and the appropriate grammar and syntax. In its search, the adjudicating body will have further to identify the intentions (objectively construed) of the association that drafted the rule, and such body may also take account of any relevant historical background that illuminates its derivation, as well as the entirely regulatory context in which the particular rule is located*”. Det kan jo ikke skræmme nogen.

I det følgende er det antaget, at praksis fra CAS alt andet lige er en relevant retskilde i dansk ret – med de reservationer, der ligger i, at CAS anvender schweizisk ret som baggrundsret, når parterne ikke har indgået en særlig aftale om lovvalget.

4. Almindelige retsreglers anvendelse i sportsretten

4.1 Fundamentale retsprincipper

4.1.1 Menneskerettighederne – EMRK

Afgørelser fra idrættens retsinstanser kan være meget indgribende for de sportsfolk eller klubber, de rammer. Det gælder både sanktioner i

---

10. Jf. Mads Quist Boesen i Dansk og International Sportsret (2. udgave) s. 147 og Jens Evald, smst. s. 60 f. I dopingsager er CAS en integreret del af tvistløsningssystemet, og her er praksis i høj grad normerende for danske afgørelser, se nærmere nedenfor i kapitel 5,4.2. I DIF's Lovregulativ VIII om Matchfixing henvises der til praksis fra CAS, selv om sager efter dette regulativ ikke kan appelleres direkte til CAS.

11. De fortolkningsprincipper, CAS anvender (og som vil være af betydning for DIF's tvistløsningssystem), er beskrevet af Jens Evald i Dansk og International Sportsret (2. udgave) s. 80 ff.